

Asia: VN/23407/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1. Aikuiskoulutustuki

Aikuiskoulutustukea ei tule lakkauttaa

Näemme, että aikuiskoulutustukea ei tule lakkauttaa, vaan etsiä keinoja sen kehittämiseksi. Nykyaikataulu on kestävä ja johtaa katkoksiin mm. työikäisten osaamisen kehittämisessä.

Aikuiskoulutustuen tulisi mahdollistaa alan vaihto, mikä auttaa pidentämään työuria mm. parantuneen motivaation myötä. Työn ja opiskelun yhdistämiseen tulee kannustaa vahvemmin, ja alanvaihto edellyttää monissa tapauksissa päätoimista opiskelua. Työntekijöiden yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua tulee turvata.

Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen valmistelussa ei ole huomioitu työuran aikaisen kouluttautumisen vaikutuksia esimerkiksi työssä jaksamiseen, työkykyyn tai työurien pituuteen. Sen työllisyysvaikutus toteutuisi käytännössä niin, että yhä harvemmallalla olisi taloudelliset mahdollisuudet jäädä työstä opintovapaalle. Hallitusohjelman tavoitteena on nostaa työllisyyttä, mihin tuen lakkauttaminen ei vastaa. Sen sijaan sen lakkauttaminen heikentää hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta koulutustason nostosta ja osaamisen lisäyksestä.

Metsäala ja aikuiskoulutustuki:

- Noin kolmannes metsäalan AMK-opiskelijoista opiskelevat toista tutkintoa
- Tutkimustiedon mukaan suurin osa aikuisopiskelijoista valmistuu määräajassa tutkintoon
- Aikuiskoulutustuki mahdollistaa jatkuvan oppimisen
- Työntekijä voi parantaa tämän tuen avulla työmarkkinakelpoisuuttaan ja kouluttautua, sekä siirtyä työvoimapula-alalle.

- Mahdollistaa päiväopiskelun myös vähävaraisille
- Aikuiskoulutustukea tulee kehittää, ei lakkauttaa

2. Vuorotteluvapaa

METO – Metsäalan Asiantuntijat ry vastustaa vuorotteluvapaalain kumoamista. Vuorotteluvapaalain ja vuorotteluvapaan käytön positiiviset vaikutukset ylittävät vuorotteluvapaasta aiheutuvat negatiiviset vaikutukset ja hallinnolliset rasitteet. Hallituksen esityksessä mainitut perusteet ja vaikutusten arviointi on tehty tarkoitushakuisesti tulkiten. Niissä on jätetty positiiviset vaikutukset vuorotteluvapaata käyttävään, sijaiseen ja työyhteisöön vajaasti huomioiduksi.

Nykyinen käyttö:

- Metsäalalla vuorotteluvapaata on käytetty pitkän työuran loppupuolella:
 - o Ennakoivasti työuupumuksen helpottamiseen ja jaksamisen parantamiseen sekä työuran pidentämiseksi
 - o Yksityiselämän kriiseissä esimerkiksi perheessä tapahtuneen sairastumisen äkillisen poismenon tai vanhusten tai lapsen tai lapsenlapsen hoitamiseksi itse
 - o Osaamisen lisäämiseksi ja päivittämiseksi lopputyöuraa varten sekä muuhun itsensä kehittämiseen

Vuorotteluvapaan positiiviset vaikutukset:

- Työssä jaksaminen ja uuden osaamisen tuominen työyhteisöön
- Työyhteisössä tehtäväkierto vuorotteluvapaan aikana lisää osaamista organisaatiossa ja parantaa yhteistyötä ja resilienssiä
- Tarjoaa työyhteisössä kollegoille työtehtävien vaihtelua
- Tarjoaa työttömälle mahdollisuuden saada työkokemusta ja verkostoja työelämässä vuorotteluvapaasijaisena
- Ehkäisee syrjäytymistä
- Pidentää työuria

Perustelu:

- Vuorotteluvapaan lakkauttaminen ei tue hallitusohjelman kirjausta julkisen talouden tasapainottamisesta, työllisyyden lisäämisestä ja työurien pidentämisestä.
- Vuorotteluvapaan lakkauttaminen lisää kustannuksia toisaalla, kuten sosiaalikuluja ja painetta kolmannen sektorin tehtäviin. Lisäkustannuksia ei ole arvioitu esityksessä huolella.
- Vuorotteluvapaan kumoaminen heikentää työssä jaksamista ja työelämän laatua.

Puputti Ilpo
METO - Metsäalan Asiantuntijat ry